

Sławomir Kosmyńka, Prof. dr hab.
Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego
w Łodzi

**Recenzja dorobku artystycznego, dydaktycznego oraz popularyzatorskiego
sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie sztuk plastycznych
w dyscyplinie sztuki piękne dr Katarzyny Tretyn–Zečević**

Wprowadzenie

podstawą opracowania oceny pracy habilitacyjnej oraz dorobku twórczego, dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego Pani dr Katarzyny Tretyn-Zečević, było pismo Pani Prof. dr hab. Elżbiety Basiul, Dziekana Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, z dnia 24.10.2019 r. przekazane mi wraz z obszerną dokumentacją dorobku dr Katarzyny Tretyn-Zečević w formie wydruków oraz dokumentacji na płycie CD. Dokumentacja zawiera:

- I. Pismo od Centralnej Komisji Do Spraw Stopni i Tytułów
- II. Wymienione wyżej pismo z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
- III. Umowy i rachunki z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
- A. zbindowany booklet A4 o objętości 29 stron, z danymi osobowymi habilitantki oraz autoreferatem
- B. zbindowany booklet A4 o objętości 101 stron z mieszaną gramaturą papieru (bez właściwej paginacji)
- C. Katalog / AUTOREFERAT, zrealizowany techniką druku cyfrowego, format 21x24 cm, objętość 146 stron plus okładka, oprawa szyto-klejona
- D. Dokumentacja na płycie CD zatytułowanej *MY_DATA_032119*, która zawiera:
 - a. dyplom.pdf
 - b. Katalog_autoreferat.pdf
 - c. wniosek.pdf
 - d. wskazanie osiągnięcia.pdf
 - e. Wykaz dorobku

Podstawa prawna: art. 18a ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki (Dz.U. Z 2017r. Poz. 1789)

1.Sylwetka habilitantki

Pani dr Katarzyna Tretyn-Zečević uzyskała tytuł magistra sztuki w 2007 roku na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Stopień naukowy doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuk pięknych otrzymała w 2012 roku w swojej macierzystej uczelni. Odbiła studia podyplomowe (2015.) w Zakresie Ochrony i Zarządzania kolekcją muzealną również w swojej Alma Mater. W 2018 roku odbyła szkolenia z zakresu standardów

i praktyk digitalizacji w działalności jednostek kultury, a także w tym samym roku szkolenie – *Digitalizacja – prawo autorskie i prawa pokrewne w działalności jednostek kultury*.

Dr Katarzyna Tretyn-Zečević pracuje na stanowisku adiunkta w Zakładzie Sztuk Wizualnych Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. Pełni funkcje Kierownika Zakładu oraz jest Przewodniczącą Rady Naukowej dyscypliny. Wszystkie te funkcje związane są z Wydziałem Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska.

Dodatkowo, dr Katarzyna Tretyn-Zečević jest zatrudniona w Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu, jako organizator i opiekun kolekcji CSW „Znaki Czasu”.

Habilitantka jest czynną zawodowo artystką, kuratorką, realizatorką lub współrealizatorką wielu wystaw, a także członkinią jury konkursów i współorganizatorką konferencji naukowych. W swojej pracy dydaktycznej zajmuje się upowszechnianiem wiedzy o sztuce współczesnej, jest opiekunką koła naukowego i przewodniczącą rady programowej i realizacyjnej Galerii 3.1 działającej przy Zakładzie Sztuk Wizualnych Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy.

Habilitantka w 2012 roku otrzymała I nagrodę w konkursie VII Triennale Plastyki Wrocławskiej. Ponadto otrzymała półroczne stypendium Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w latach 2017–2018, oraz Roczne Stypendium Miasta Torunia w dziedzinie kultury w roku 2016.

Od momentu uzyskania stopnia doktora, czynnie działa w obszarze sztuk wizualnych. Łączy w niezwykle oryginalny sposób zainteresowania nauką z formami wizualnymi, instalacją i obiektami kinetyczno-przestrzennymi.

2. Ocena dorobku twórczego, aktywności artystycznej, dydaktycznej i popularyzatorskiej

Pani Dr Katarzyna Tretyn-Zečević pracuje jako dydaktyk, pracownik muzealny oraz jako artystka. Jej praca zawodowa i artystyczna stanowi ważki element w budowaniu jej twórczej osobowości i profesjonalnej kariery. Artystka ma na swoim koncie 8 wystaw indywidualnych, zrealizowanych po uzyskaniu stopnia doktora w 2012 roku:

- 2013 — Im-ponderabilia, Galeria Miejska Arsenał, Poznań
- 2014 — Sekretnik, galeria Wozownia, Toruń
- 2014 — Tajanstvenik, galeria Remont, Belgrad, Serbia
- 2015 — Geometrycznie i Emocjonalnie (Katarzyna Tretyn-Zečević wraz ze Stanisławem Wieczorkiem), GSW Ostrów Wielkopolski, Ostrów Wielkopolski
- 2017 — Dzień, którego nie było, Wozownia, Toruń
- 2018 — Czasoprzestrzeń, Meno Parkas Galerija, Kowno, Litwa
- 2018 — Jestem, Arena centar, Ivano - Frankiwnsk, Ukraina
- 2019 — Trajektorja, Galeria Promocyjna, Warszawa

Dr Katarzyna Tretyn-Zečević w latach 2012 — 2018 brała udział w ponad 20. wystawach zbiorowych krajowych i zagranicznych, m.in.:

- 2012 — Triennale Plastyki Wrocławskiej, GSW, Włocławek
Międzynarodowe Biennale Miniatury, Kulturni centar Gorni Milanovac, Serbia
- 2013 — *Polygonum*, Galeria Miejska BWA, Bydgoszcz

9 Triennale małych form malarskich, galeria Wozownia, Toruń
Dzieło Roku, galeria Wozownia, Toruń

2014 — Międzynarodowe Biennale Miniatury, Kulturni centar Gornji Milanovac, Gornji Milanovac, Serbia 2013

2016 — Mix media – galeria Lessedra, Sofia, Bułgaria
10 Triennale małej formy malarskiej, Wozownia, Toruń
Laiko Ženklaï – wystawa kolekcji CSW „Znaki Czasu”, Muzeum im. Zilinskasa, Kowno, Litwa
Raport 2015, CSW „Znaki Czasu”, Toruń
Międzynarodowe Biennale Miniatury, Kulturni centar Gornji Milanovac, Gornji Milanovac, Serbia
Kropka w Kropkę, CSW „Znaki Czasu”, Toruń

2017 — Powrót na Księżyc, Centrum Nauki Kopernik, Warszawa
Festiwal NOA – Novi Sad open art, Savremeni narativ na papiru, Kulturni centar Novog Sada, Nowy Sad, Serbia
Imaginacje na papiru, Galerija Kuća Vojnovića, Indjija, Serbia
Umetnost na papiru, Biblioteka Narodowa Srbije, Belgrad, Serbia

2018 – Macierzyństwo od początku i bez końca. Antropologiczna opowieść, Muzeum Etnograficzne w Toruniu
3-2-1-Ö, Kuenstlerhaus Goettingen, Getynga, Niemcy
Migracje, Dwór Artusa, Toruń
Biennale miniatury, Lessedra Gallery, Sofia, Bułgaria
Kolekcja CSW „Znaki Czasu” w Toruniu, MBWA Leszno
Artexpo Spring Rome 2018, Domus Romana Art Gallery, Rzym, Włochy
Migracje, Arena centar, Ivano - Frankiwsk, Ukraina
Wielowątkowość tkaniny, CSW „Znaki Czasu” w Toruniu

Dorobek twórczy i aktywność artystyczna Pani dr Katarzyny Tretyn-Zečević jest zaprawdę imponująca. Dowodzi nieprzeciętnego zaangażowania i pracowitości autorki. Na uwagę zasługuje również działalność dydaktyczna i popularyzatorska habilitantki.

3. Ocena prac wskazanych jako pretendujące do rangi dzieła habilitacyjnego. Dzieło Habilitacyjne. Autoreferat.

Przedmiotem oceny pracy habilitacyjnej jest dokumentacja wystawy Katarzyny Tretyn-Zečević: *Dzień, którego nie było* (cykl obrazów oraz obiektów prezentowanych na wystawie w Galerii Wozownia, Toruń 2017).

Prace artystki były wielokrotnie wystawiane w toruńskim CSW, są też elementem kolekcji i niektóre z nich zostały zakupione do zbiorów CSW Znaki Czasu. Instytucji w której autorka i habilitantka jest zatrudniona oraz pełni funkcje muzealne i kuratorskie. Wydaje się to być niezwykle interesującą i efektywną strategią artystyczną.

-
„Nasze życie jest dramatem, w którym nieprzedmiotowe uczucie jest przedstawione w postaci przedmiotowego zjawiska”. Kazimierz Malewicz, Świat Bezprzedmiotowy, str. 92; Biblioteka Bauhausu, 11; tłum. Stanisław Fijałkowski, wydawnictwo Słowo / Obraz Terytoria, Gdańsk 2006.
-

Katarzyna Tretyn-Zečević w Autoreferacie obszernie i niezwykle wyczerpująco omawia imponderabilia i całkiem konkretne aspekty formalne i ideowe swoich artystycznych dokonań. Z drobiazgową, jak na muzealnika skrupulatnością, inwentaryzuje, opisuje i dokumentuje poszczególne elementy swojej pracy. Artystka w niezwykle sposób łączy odległe dyscypliny takie jak haft, wyszywanie, płótno malarskie — uzyskując efekty matematycznej geometrii, minimalizmu formy przy zachowaniu aspektu rzemiosła, rękodzieła i duchowej kontemplacji. Wyszywane płótna z ukrytymi elementami geometrycznymi, negatywami figur geometrycznych tworzą zaskakujące formy mentalnych mandali. Asocjacji z filozofią gestalt, aspektami duchowej transcendencji dostrzegam u Katarzyny Tretyn-Zečević znacznie więcej. Całość to coś więcej niż suma elementów. To kluczowe zdanie doskonale charakteryzuje realizacje Tretyn-Zečević. Jej prace osadzone są zdecydowanie w tradycji modernistycznego minimalizmu, jednak pozorna matematyczna racjonalność, przestrzenna geometria i pewna surowość, oszczędność formy ma silny wymiar transcendentny. Pod tym względem widzę w poszukiwaniach habilitantki analogię do koncepcji twórczej Kazimierza Malewicza. „(...)tylko na drodze artystycznego, podświadomego i nadświadomego działania powstają wartości realne i absolutne”. /cytat z książki: Kazimierz Malewicz, Świat Bezprzedmiotowy, str. 98; Biblioteka Bauhausu, 11; tłum. Stanisław Fijałkowski, wydawnictwo Słowo / Obraz Terytoria, Gdańsk 2006.

Autorka wyszywa precyzyjnie na powierzchni płótna zorganizowane struktury liniowe, uzyskując negatywy form geometrycznych koła (Imponderabilia, Triple) lub form krzywych Bezierra (Czasoprzestrzeń_1). Medytacyjny charakter tej rzemieślniczej realizacji, przywodzi na myśl analogie z rękodzielniczą tkaniną, i w jakimś głębokim sensie (*toutes proportions gardées*) z cyklem medytacyjnych grafik profesora Stanisława Fijałkowskiego – *Studia Talmudyczne*. Katarzyna Tretyn-Zečević tak pisze w swoim Autoreferacie: „*Moje prace charakteryzuje precyzja i ścisły plan wykonania. Chłodny proces twórczy nie pozbawia ich jednak mocy wymowy, a brak gestu wykonanego ręką artysty, zaznaczonego na płótnie śladem użytego narzędzia – wrażliwości. Wykorzystywane przeze mnie tworzywo, którym buduję kompozycję – nić, archetyp przeznaczenia i pamięci – dodatkowo podkreśla powyższą deklarację*”. Katarzyna Tretyn-Zečević, Autoreferat, rozdz.1 Anteriora, str.6 (booklet Wskazanie osiągnięcia...)

Formalnie, szczególnie w obszarze form przestrzennych, w których autorka uwalnia „haft” i formy nici, strun (tworzą one quasi matematyczne krzywe przestrzenne), nie da się nie dostrzec związków z dokonaniem artystów awangardy lat 20. takich jak Naum Gabo i Antoine Pevsner (bracia Pevsner). Widać to doskonale w obiekcie *Toroidalny_1, Toroidalny_2* a także, w *Czasoprzestrzeń_1*, wieloformatowej instalacji kinetycznej z użyciem światła. Szkoda, że autorka — muzealnik i dydaktyk, o tych pozornie formalnych ale jakże doniosłych w przeszłości i teraźniejszości asocjacjach nie wspomina w swoim autoreferacie.

To uwalnianie od osnowy formy jej wątku — w tym przypadku nici lub żyłki doprowadziło do powstania interesujących instalacji przestrzennych (*Czasoprzestrzeń*, 2017). W obiektach kinetycznych *Czasoprzestrzeń* autorka łączy podobrazie, szycie na płótnie, elementy tkaniny ze zmieniającą swój obraz w czasie formą kinetyczną. W obiekcie *Toroidalny_1* i *Toroidalny_2*

habilitantka zastępuje dotychczasowe podobrazie kubiczną formą zbudowaną z plexi, zachowując szycie i nici jako jedyny łącznik przedmiotowy w tym właściwie bezprzedmiotowym, przeźroczystym świetle. Głównym elementem choreografii struktury obiektu staje się światło. Kameralność tej formy, biżuteryjna elegancja i matematyczna precyzja sprawiają wrażenie zamrożonego, zakodowanego fragmentarycznie strumienia informacji.

W cyklu *Penumbra* z 2016 roku, autorka stosuje tzw. *ślepy druk*, kontynuując dotychczasowe poszukiwania w obszarze minimalistycznych form nieprzedstawiających. Minimalistyczna forma, relief podkreślany grą światła i cienia, jeszcze bardziej formalnie abstrahuje, dematerializuje ten interesujący cykl grafik.

W cyklu *Voyager 1* i *Voyager 2* współosiowe wyszywane prostokąty tworzą strukturalny negatyw koła. To linie nieskończoności, supremacja porządku nad chaosem.

Ten i poprzedni cykl przywodzą na myśl poszukiwania linearnych form geometrycznych i *figur niemożliwych* prekursora awangardy Wacława Szpakowskiego. Szczególnie widoczne jest to w prezentowanym cyklu tryptyków *Voyager 1* i *Voyager 2*. To właśnie w eksplorowaniu linii nieskończonych dostrzegam ukryte korelacje prac habilitantki z rysunkami Szpakowskiego.

Naukowe fascynacje Katarzyny Tretyn-Zečević, zaowocowały koncepcją wystawy *Dzień, którego nie było* i zdeterminowały jej koncepcję aranżacyjną. Głęboką inspiracją habilitantki była i jest nadal, jak przypuszczam, nauka — astrofizyka i radioastronomia. Dziedziny, dzięki którym przekraczamy rzeczywistość empiryczną. Doświadczamy obrazów, fantomów odległych rzeczywistości, które w naszej ziemskiej skali czasu dawno nie istnieją. Przeminięły miliony i miliardy lat temu. Dociera do nas echo świetlne i radiowe, spektrum widma.

Katarzyna Tretyn-Zečević w swoich realizacjach-objektach rekonstruuje, archiwizuje osobiste wyobrażenie tego widma — hipostazy nieskończoności.

Eksplikacja, komentarz do wystawy *Dzień, którego nie było*, zawarty w Autoreferacie, ukazuje nam fascynację nauką jako doświadczeniem duchowym, humanistycznym. Habilitantka jako główną inspirację dla swoich przemyśleń twórczych wymienia Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Piwnicach pod Toruniem.

„Poszukiwaniom jedności między wymienionymi pozornie sprzecznymi sferami towarzyszy moje przekonanie o sile umysłu i ducha jako nierozzerwalnej całości. Ten punkt widzenia potwierdzają doświadczenia zdobyte w trakcie wizyt w Obserwatorium Astronomicznym UMK w Piwnicach, które niezmiennie pozostaje dla mnie niewyczerpanym źródłem inspiracji. Wyniki badań wykonanych za pomocą radioteleskopu oraz ich interpretacja to niezwykle proces. Obserwacja nieba za ich pomocą daje naukowcom informacje m.in. o składzie chemicznym gwiazd czy ich wieku. Za niezwykle uważam fakt, iż nie mając (dosłownie) przed oczyma obiektu, jesteśmy w stanie tyle o nim powiedzieć. To i wiele innych wrażeń, jakie wyniosłam z Obserwatorium Astronomicznego w Piwnicach pod Toruniem, przyczyniło się do chęci ich przekazania za pomocą sztuki”

Katarzyna Tretyn-Zečević, Autoreferat, rozdz.1 Anteriora, str.7 (booklet: Wskazanie osiągnięcia...)

Artystka poświęciła dwa lata na zbieranie materiałów, konsultacje i własne badania, których efektem była niezwykle interesująca wystawa prezentująca dynamiczne zależności pomiędzy nauką, postępem technologicznym, kolosalnym stanem wiedzy a humanistyczną osobistą refleksją twórcy. Jej wielowątkowa instalacja o charakterze intermedialnym jest strukturalnym kodem, maszyną pamięci w horyzoncie zdarzeń. To *miscellanea, appendix*, które nie znalazły się na platynowej płycie sondy Voyager.

4. Résumé / Konkluzja

Katarzyna Tretyn-Zečević jest bez wątpienia artystką świadomą, konsekwentną i dojrzałą twórczo. Jej realizacje kontynuują tradycje modernizmu, konstruktywizmu i w pewnym sensie *optical art*. Niecodzienne użycie środków i narzędzi — igły, nici i płótna w zestawieniu z formami akustycznymi, projekcjami video, światłem i choreograficzną aranżacją — czynią jej działania progresywnymi i w szerokim pojęciu uniwersalnymi. To twórczość ukazująca doświadczenie głębokiej inteligencji emocjonalnej, humanizmu, feministycznej strategii i wartości miękkich (uważności, cierpliwości, skupienia i medytacji) a z drugiej strony eksponująca własny, radykalny, minimalistyczny język formalny.

Przedstawione materiały zarówno w zakresie wskazanego dzieła habilitacyjnego, zebranego dorobku artystycznego jak również zaprezentowanej dokumentacji aktywności twórczej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego spełniają wszystkie wymagane warunki ustawowe.

Mając na uwadze powyższe, z pełnym przekonaniem wnioskuję o nadanie Pani dr Katarzynie Tretyn-Zečević tytułu Doktora Habilitowanego, w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej – sztuki piękne.

Zarówno ponadprzeciętny zakres i wysoki poziom przedstawionej dokumentacji, jak również zaprezentowana wybitna sylwetka habilitantki świadczą o jej ogromnej pracowitości, talencie i wiedzy, determinacji twórczej i absolutnie konsekwentnym artystycznym wyborze.

Przedstawiony dorobek artystyczny oraz osiągnięcia twórcze habilitantki, a przede wszystkim, wskazane dzieło artystyczne — *Dzień, którego nie było* — zasługują w moim przekonaniu, na najwyższe uznanie.

Sławomir
Kosmyńska

Digitally signed by Sławomir
Kosmyńska
DN: cn=Sławomir Kosmyńska,
o=Strzeński Academy of Fine
Art, Lodz, POLAND, ou,
email=s.kosmyńska@gmail.com,
c=PL
Date: 2020.01.18 13:25:42
+01'00'

Sławomir Kosmyńska

